

XÁC ĐỊNH VẤN ĐỀ ƯU TIÊN CẤP THIẾT

Bộ môn Tổ chức quản lý y tế

QUI TRÌNH LẬP KẾ HOẠCH

1. Thu thập thông tin đánh giá tình hình

2. Xác định vấn đề ưu tiên

3. Phân tích vấn đề tìm các nguyên nhân gốc rễ

4. Xây dựng mục tiêu

5. Lựa chọn giải pháp

6. Viết kế hoạch hành động

MỤC TIÊU

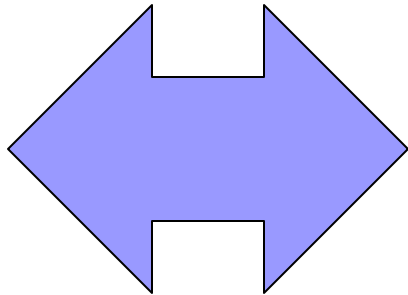
1. Trình bày được khái niệm vấn đề/vấn đề ưu tiên can thiệp
2. Sử dụng được một số phương pháp để xác định vấn đề ưu tiên

1. Khái niệm vấn đề

Vấn đề?

Khoảng cách giữa

■ Thực tế

- Mong muốn (mục tiêu)
- Chỉ tiêu (nhiệm vụ)
- Tiêu chuẩn chuyên môn

Hãy nêu lên một số vấn đề tại cơ quan, đơn vị của anh/chị?

Vấn đề liên quan đến bệnh tật

Số lượng/tỷ lệ mắc, tử vong cao

- Phong
- Lao
- Suy dinh dưỡng
- Sốt rét
- HIV/AIDS
- ...

Vấn đề liên quan tổ chức, quy trình

- Nhân viên y tế không được sắp xếp hợp lý, khoa học
- Thuốc thiếu
- Điều kiện làm việc không tốt
- Thiếu phương tiện vận chuyển
- Nhân viên y tế không đến các địa bàn để giám sát một cách thường xuyên
- ...

Ví dụ:

- Mục tiêu quốc gia là giảm tỷ lệ mắc sốt xuất huyết 110 ca/100.000 dân >< số ca thực tế mắc 140 ca/100.000 dân
- Tỷ số tử vong mẹ theo kế hoạch 2011-2012: 70/100.000 trẻ đẻ sống >< 165/100.000 trẻ đẻ sống

Nêu vấn đề

Cần đảm bảo đầy đủ các yếu tố:

- Cái gì (vấn đề gì)?
- Đối tượng nào (ai)?
- Diễn ra ở đâu?
- Diễn ra vào thời gian nào?
- Diễn ra như thế nào?

Nêu vấn đề

- Tỷ số tử vong mẹ tại tỉnh X cao, 400 bà mẹ/100.000 trẻ đẻ sống năm 2012
- Tỷ lệ trẻ được cho bú trong vòng 1 giờ sau khi sinh tại bệnh viện sản Y thấp, chỉ đạt 70% năm 2011
- Thời gian người bệnh chờ đợi được khám chuyên khoa sản tại bệnh viện huyện B lâu (hơn 60 phút) vào quý 1 năm 2013

Tại sao phải xác định ưu tiên?

- Có quá nhiều vấn đề cần giải quyết
- Nguồn lực khan hiếm
 - Sử dụng không hợp lý
 - Chi phí cho can thiệp ngày càng tăng

XÁC ĐỊNH ƯU TIÊN

Xác định ưu tiên
(WHO, BPRS, PEARL...)

Thu hẹp DMục
(Biểu quyết)

Liệt kê các vấn đề
(PP. Động não,
điều tra, số liệu sẵn có...)

2. Các phương pháp xác định vấn đề sức khỏe ưu tiên

2.1. Thang điểm cơ bản (BPRS)

- Phạm vi của vấn đề (A): số lượng cá thể chịu ảnh hưởng trực tiếp của vấn đề
- Tính nghiêm trọng của vấn đề (B)
- Ước lượng hiệu quả của giải pháp can thiệp (C)

$$\text{BPRS} = (A + 2B) \times C$$

- Ưu điểm: tiêu chuẩn cụ thể, rõ ràng
- Hạn chế: khó thu được thông tin chính xác

2.1.1. *Yếu tố A (Phạm vi của vấn đề)*

- Số lượng đối tượng bị tác động bởi vấn đề
- Sử dụng thang điểm 5 hoặc 10
- Cách tính điểm: vấn đề nào có số lượng cá thể bị tác động trực tiếp càng nhiều thì nhận điểm càng cao
- Cho điểm theo nhóm hoặc cá nhân:
 - nếu cả nhóm thống nhất một điểm thì lấy điểm đó
 - nếu các thành viên nhóm không đồng ý thì từng thành viên cho điểm là lấy điểm trung bình

Xác định ưu tiên: Phạm vi vấn đề

Vấn đề sức khỏe	Điểm (1-5)	
	Cá nhân	Nhóm
Vấn đề 1		
Vấn đề 2		
Vấn đề 3		
Vấn đề 4		

2.1.2. Tính nghiêm trọng của vấn đề (B)

- Tính cấp thiết: đòi hỏi phải giải quyết ngay
 - Hậu quả của VĐSK: gây tàn tật, tàn phế, tử vong
 - Thiệt hại về kinh tế
 - Tác động đến nhiều tầng lớp trong cộng đồng
- Ví dụ: cúm gà H5N1 và Suy dinh dưỡng
- Cách tính điểm như trên

Tính nghiêm trọng của vấn đề (B)

- Rất nghiêm trọng 5 điểm
- Nghiêm trọng 4 điểm
- Tương đối nghiêm trọng 3 điểm
- Nghiêm trọng ít 2 điểm
- Không nghiêm trọng 1 điểm

Xác định ưu tiên: Tính nghiêm trọng của vấn đề

Vấn đề sức khỏe	Điểm (0-5)	
	Cá nhân	Nhóm
Vấn đề 1		
Vấn đề 2		
Vấn đề 3		
Vấn đề 4		

2.1.3. Ước tính hiệu quả của giải pháp can thiệp (C)

- Đây là yếu tố quan trọng nhất
- Trả lời câu hỏi: các giải pháp đưa ra có giải quyết được vấn đề và tính hiệu quả như thế nào?

Ví dụ: So sánh điều trị nhiễm khuẩn hô hấp cấp tính bằng kháng sinh nội và ngoại

- Cách cho điểm tương tự hai yếu tố trên

Ước tính hiệu quả của giải pháp can thiệp (C)

- Rất hiệu quả 5 điểm
- Hiệu quả 4 điểm
- Tương đối hiệu quả 3 điểm
- Hiệu quả thấp 2 điểm
- Không hiệu quả 1 điểm

Xác định ưu tiên: Ước lượng hiệu quả của giải pháp can thiệp

Vấn đề sức khỏe	Điểm (0-5)	
	Cá nhân	Nhóm
Vấn đề 1		
Vấn đề 2		
Vấn đề 3		
Vấn đề 4		

Bảng tổng hợp: chọn vấn đề ưu tiên

Vấn đề sức khỏe	Các yếu tố				Điểm ưu tiên
	A	B	C	BPRS (A + 2B) x C	
Vấn đề 1					
Vấn đề 2					
Vấn đề 3					
Vấn đề 4					

Bảng lựa chọn vấn đề BPRS

Vấn đề	A	B	C	$(A+2B) \times C$
Tỷ lệ mắc SXH của người dân tại xã cao (30%)	8	7	8	176
Tỷ lệ SDD TE<5tr tại xã cao (25%)	6	7	7	140
Tỷ lệ mắc STDs của phụ nữ 15-49 tại xã cao (15%)	5	6	7	119

2. Các phương pháp xác định vấn đề sức khỏe ưu tiên (2)

2.2. Bảng lựa chọn các vấn đề quy trình:

- Nhóm lập kế hoạch xác định thang điểm (1-5)
- Liệt kê các quy trình và cho điểm theo từng cá nhân/nhóm
- Ưu điểm: dựa trên ý kiến của nhiều người
- Hạn chế: khó đánh giá được các tiêu chuẩn quy trình

XÁC ĐỊNH QUY TRÌNH CẦN CẦN THIẾT

<i>Quy trình</i>	<i>Khách hàng</i>	<i>Đạt TC kỹ thuật</i>	<i>Giảm lãng phí</i>	<i>Chiến lược</i>	<i>Tích số</i>

Các tiêu chí bảng quy trình

- Khách hàng & BLQ cảm thấy hài lòng
- Các SP/Dvụ đạt được tiêu chuẩn CN/KT
- Giảm lãng phí (thời gian, chi phí, nhân lực...)
- Thuộc chiến lược của Lđạo, Cơ quan
- ...

Bảng lựa chọn quy trình

<i>Quy trình</i>	<i>Khách hàng</i>	<i>Đạt TC kỹ thuật</i>	<i>Giảm lãng phí</i>	<i>Chiến lược</i>	<i>Tích số</i>
Thời gian chờ đợi của bệnh nhân BHYT lâu	5	4	4	4	320
Giao tiếp của ĐDV chưa tốt	4	3	3	4	144
Chăm sóc toàn diện chưa đảm bảo	3	4	5	3	180

Nguyên tắc xác định vấn đề can thiệp ưu tiên

- Chỉ so sánh và chọn lựa các vấn đề ở cấp độ và quy mô tương đương
 - Ví dụ: cùng liên quan đến bệnh tật trong cộng đồng hoặc cùng liên quan đến quản lý trong một cơ quan/ tổ chức hay một chương trình nào đó.
- Nếu các vấn đề không ở cùng cấp độ => chia các vấn đề lớn thành nhiều vấn đề nhỏ tương đương
- Sau khi liệt kê các vấn đề, nên phân biệt rõ hai loại vấn đề:
 - Bệnh tật trong cộng đồng (VD: sốt xuất huyết, tiêu chảy, lây truyền qua đường tình dục, nhiễm khuẩn hô hấp cấp tính ở trẻ em..v..v..)
 - Vấn đề liên quan đến quản lý trong một cơ quan, tổ chức hay một chương trình (VD: KH chờ đợi lâu để nhận dịch vụ, số liệu báo cáo từ các tuyến dưới không chính xác, % trẻ tiêm phòng đầy đủ thấp...)
- Nếu vấn đề thuộc cả 2 loại trên, nhóm tự trao đổi và thống nhất chọn các vấn đề cùng loại để lựa chọn ưu tiên dựa trên tình hình thực tế.

Thực hành hoạt động 2

- Các học viên chia nhóm thảo luận và xác định một vấn đề liên quan đến y tế/sức khỏe hoặc quy trình cần ưu tiên can thiệp tại địa phương hoặc cơ quan/đơn vị của mình